

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO

O PRAVILNOSTI IN SMOTRNOSTI POSLOVANJA SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE PRI PRODAJI DELNIC DRUŽBE HOTELI MORJE d. d., PORTOROŽ V LETU 2001

Številka: 1206-9/2003-17

Ljubljana, 28. julija 2004

KAZALO

I.	UVOD	3
1.	PREDSTAVITEV REVIZIJE	3
2.	PREDSTAVITEV SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE	4
2.1	Zakonska podlaga	4
2.2	Odgovorne osebe	4
2.3	Naložbena dejavnost družbe	5
3.	POVZETEK UGOTOVITEV	6
II.	PRIPOROČILA	7
III.	MNENJE	8
1.	MNENJE O PRAVILNOSTI POSLOVANJA SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE PRI PRODAJI DELNIC HOTELI MORJE V LETU 2001	8
2.	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE PRI PRODAJI DELNIC HOTELI MORJE IN MENJAVI DELNIC HOTELI PALACE V LETU 2001	8
IV.	ODZIVNO POROČILO	9

I. UVOD

1. Predstavitev revizije

Revizija prodaje delnic družbe Hoteli Morje d. d., Portorož (v nadaljevanju: Hoteli Morje) pri Slovenski odškodninski družbi d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: SOD) v letu 2001 je bila vključena v program dela Računskega sodišča Republike Slovenije za leto 2003. Revizijo, ki je bila uvedena s sklepom¹, so izvedli revizorji Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče).

Predmet revizije je bila prodaja 10 odstotkov delnic družbe Hoteli Morje v letu 2001. SOD je delnice pridobila leta 1996 v procesu lastninjenja in preoblikovanja podjetij.

Cilj revizije je bil ugotoviti

- resničnost in točnost podatkov v poročilu SOD o prodaji,
- pravilnost postopka prodaje in
- smotrnost prodaje.

Postopek revizije smo vodili v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja delovanje računskega sodišča, s smernicami in z navodili računskega sodišča za revidiranje ter standardi revidiranja, ki jih uporablja računsko sodišče v skladu z Napotilom za izvajanje revizij². Pri revidiranju smo uporabljali tudi INTOSAI smernice za revidiranje privatizacije³.

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela:

- zbrali in pregledali dokumentacijo, povezano s postopkom prodaje delnic, ter analizirali pridobljene podatke in aktivnosti SOD,
- opravili razgovore s predstavniki uprave SOD, pravne službe in upravljavci naložb,
- pridobili podatke o poslovanju družbe Hoteli Morje ter
- primerjali postopek s podatki v poročilu, ki ga je na zahtevo računskega sodišča pripravila SOD.

SOD je na zahtevo računskega sodišča⁴ dne 29. 8. 2003 pripravila poročilo o prodaji delnic v družbi Hoteli Morje, ki v vsebini predstavi, da je bila prodaja delnic Hoteli Morje vsebinsko povezana z menjavo delnic Hoteli Palace d. d., Portorož (v nadaljevanju: Hoteli Palace) za delnice drugih gospodarskih družb. Iz poročila so razvidni naslednji podatki:

- pravna podlaga za pridobitev kapitalske naložbe,
- pravna podlaga za odsvojitev kapitalskih naložb,
- opredeljeni cilji in ocena realizacije ciljev prodaje,
- kratka kronološka predstavitev postopka prodaje delnic družbe Hoteli Morje in
- odgovorne osebe, ki so sodelovale pri prodaji.

¹ Št. 1206-9/2003-5.

² Napotilo za izvajanje revizij (Uradni list RS, št. 41/01).

³ Guidelines on Best Practice for the Audit of Privatisations, INTOSAI Working Group on the Audit of Privatisation; <http://www.nao.gov.uk/intosai/wgap/bestprac.htm>.

⁴ Št. 1206-9/2003-2.

2. Predstavitev Slovenske odškodninske družbe

2.1 Zakonska podlaga

Slovenski odškodninski sklad (v nadaljevanju: Sklad) je bil ustanovljen z Zakonom o Slovenskem odškodninskem skladu⁵ (v nadaljevanju: ZSOS) kot finančna organizacija za poravnavo obveznosti upravičencem po Zakonu o denacionalizaciji⁶, Zakonu o zadrugah⁷ in drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja. Naknadno so se njegove naloge razširile tudi na plačilo odškodnine žrtvam vojnega, poveljnega nasilja in zaplembe premoženja⁸. Za izpolnjevanje nalog izdaja Sklad obveznice ter upravlja in razpolaga z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi v skladu z zakonom. Likvidna sredstva za poravnavanje zakonskih obveznosti družba zagotavlja s prodajo svojega premoženja⁹.

Sklad je bil z Zakonom o javnih skladih¹⁰ v letu 2000 preimenovan v Slovensko odškodninsko družbo, katere edini ustanovitelj in lastnik je Republika Slovenija.

SOD posluje na podlagi statuta družbe, ki ga sprejme skupščina s soglasjem Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS). Organa upravljanja družbe sta skupščina in upravni odbor (imenuje ga skupščina).

2.2 Odgovorne osebe

Za postopek prodaje je odgovoren upravni odbor družbe. Predsednik upravnega odbora je bil od 21. 12. 2000¹¹ mag. Milan Martin Cvikel. 11. 10. 2001 je bil razrešen in za novega predsednika upravnega odbora imenovan Goran Bizjak.

Odgovorna oseba je bil do 21. 12. 2001 direktor družbe Anton Končnik, od tega dne dalje je upravni odbor za vršilko dolžnosti imenoval Kajo Špiler.

2.3 Naložbena dejavnost družbe

V Predlogu strateških aktivnosti in ukrepov za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti SOD¹² je bila opravljena ocena obveznosti SOD iz denacionalizacije do leta 2016. Ugotovljeno je bilo, da premoženje družbe, ki je 31. 12. 2000 znašalo 119 milijard tolarjev (oziroma 1.103 milijonov nemških mark, večinoma v delnicah in deležih gospodarskih družb, pridobljenih na podlagi predpisov o lastninskem preoblikovanju), ne zadošča za poravnavo vseh njenih obveznosti.

⁵ Zakon o Slovenskem odškodninskem skladu (Uradni list RS, št. 7/93 in 48/94).

⁶ Zakon o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, 56/92, 13/93, 31/93, 24/95, 20/97, 65/98, 67/98, 76/98, 66/00, 11/01 – ZDen).

⁷ Zakon o zadrugah (Uradni list RS, št. 13/92, 7/93, 22/94 in 35/96 – ZZad).

⁸ Po Zakonu o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja in Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in poveljnega nasilja.

⁹ Temeljni cilj upravljanja s premoženjem je določen v ZSOS. Družba je dolžna zagotavljati denarna sredstva za poravnavanje zakonskih obveznosti.

¹⁰ Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 22/00 – ZJS).

¹¹ Sklep skupščine SOD z dne 21. 12. 2000.

¹² Gradivo pripravljeno na predlog upravnega odbora SOD (julij 2001) in predloženo Vladi RS 20. 7. 2001.

Ob upoštevanju projekcije denarnih tokov in stalnih cen je bil predviden kumulativni primanjkljaj v razponu od 1.900 do 2.750 milijonov nemških mark.

Največji del premoženja so na dan 31. 12. 2000 predstavljale kapitalske naložbe v 473 družbah v vrednosti 89.685 milijonov tolarjev, zato je bilo ocenjeno, da bo sposobnost poravnavanja obveznosti SOD bistveno odvisna od kvalitete upravljanja s temi naložbami. Glede na opredeljeni cilj in namen ustanovitve SOD je bila strategija za doseg tega cilja večanje dodane vrednosti in donosnosti naloženega kapitala.

Za naložbeno politiko SOD je bil v obdobju od leta 1996 do 2000 značilen pospešen proces prestrukturiranja kapitalskih naložb iz manj donosnih v donosnejše z menjavami paketov delnic ali njihovimi prodajami udeležencem kapitalskega trga ali nalaganjem denarnih sredstev v delnice najuspešnejših slovenskih podjetij, ki kotirajo na borzi.

Pomembni sestavini naložbene politike sta postali varnost in vnaprej znana dospelost naložb. Zaradi pospešene denacionalizacije v letih 1999 in 2000 je bil pomemben del sredstev naložen v naložbe s fiksnim donosom in vnaprej znanimi roki dospelosti.

Značilnost kapitalskih naložb SOD je njihova velika razpršenost. Število naložb po vrednostih in primerjavo med letoma 2000 in 2001 prikazuje tabela 1.

Tabela 1: Struktura kapitalskih naložb SOD

Knjigovodska vrednost naložbe	Stanje na dan 31. 12. 2000		Stanje na dan 31. 12. 2001	
	Število kapitalskih naložb	Knjigovodska vrednost skupaj	Število kapitalskih naložb	Knjigovodska vrednost skupaj
Do 50.000	299	4.911.766	225	3.164.980
Od 50.000 do 100.000	66	4.652.948	50	3.396.469
Od 100.000 do 200.000	41	5.773.248	39	5.555.842
Od 200.000 do 300.000	22	5.416.038	17	4.323.278
Od 300.000 do 500.000	16	6.373.483	16	6.136.278
Nad 500.000	29	62.557.840	29	68.089.326
Skupaj	473	89.685.323	376	90.666.173

Vir: Poročilo o poslovanju SOD v letu 2001 (april 2002).

Največji delež (63 odstotkov) v letu 2000 so predstavljale naložbe v vrednosti do 50 milijonov tolarjev, v letu 2001 je bilo takih naložb 60 odstotkov. Bistvena značilnost je bila v letu 2001 vrednostna koncentracija na manjše število naložb v bolj uspešnih družbah (približno 10 odstotkov vseh naložb je predstavljalo vrednostno okoli 75 odstotkov vseh kapitalskih naložb). Delež kapitalskih naložb pod 50 milijonov tolarjev knjigovodske vrednosti je SOD v letu 2001 zmanjšala za četrtno.

3. Povzetek ugotovitev

Na podlagi rezultatov revidiranja prodaje delnic družbe Hoteli Morje in menjave delnic Hoteli Palace d. d., Portorož (v nadaljevanju: Hoteli Palace) za delnice kupca lahko povzamemo naslednje ugotovitve:

- SOD je v oktobru leta 2001 izvedla prodajo delnic družbe Hoteli Morje in menjavo delnic družbe Hoteli Palace istemu kupcu;
- kapitalski naložbi v delnice družbe Hoteli Morje in delnice družbe Hoteli Palace je SOD pridobila v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij; obe kapitalski naložbi je v svojih poslovnih knjigah vodila v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi¹³ (v nadaljevanju: SRS);
- pri vodenju obeh postopkov je bila uporabljena metoda neposredne prodaje oziroma menjave kljub sklepu upravnega odbora SOD, da se delnice skupaj z drugimi večjimi lastniki, ponudijo javno; upravni odbor SOD je 3. 6. 2004 podal pisno soglasje k vsebini sklenjenih prodajnih pogodb;
- oba posla, prodaja delnic Hoteli Morje in menjava delnic Hoteli Palace, sta bila izvedena brez ustreznega soglasja upravnega odbora; zapisnikov sej upravnega odbora, na katerih sta bila obravnavana oba posla, pa ni podpisal predsednik upravnega odbora; upravni odbor je naknadno dne 3. 6. 2004 podal pisno soglasje k prodaji; predsednik upravnega odbora je soglasje k vsebini zapisnikov omenjenih sej upravnega odbora podal 3. 6. 2004;
- vse ponudbe za nakup delnic niso bile dokumentirane, zato v predlogu za prodajo delnic družbe Hoteli Morje niso bile navedene vse do tedaj dospele ponudbe; dogovori pred prodajo delnic družbe Hoteli Morje in menjavo delnic družbe Hoteli Palace so potekali ustno in o tem ne obstajajo nobeni zapisi;
- pred začetkom obeh postopkov je revizijska družba zaradi nameravane združitve družb Hoteli Morje in Hoteli Palace izdelala cenitvi vrednosti obeh družb; cenitvi sta na zahtevo večjih lastnikov naročili družbi Hoteli Morje in Hoteli Palace; SOD je v postopku prodaje in menjave pridobila le osnutek cenitvenega poročila, v katerem ocenjene vrednosti delnic niso enake vrednostim v dokončnem poročilu;
- prodajna vrednost delnice Hoteli Morje je presegla knjigovodsko vrednost v poslovnih knjigah SOD; na nižje izkazano knjigovodsko vrednost je vplival način revalorizacije naložb, od dneva pridobitve (od leta 1996) do dneva prodaje, kar je bilo v skladu s tedaj veljavnimi računovodskimi rešitvami na SOD;
- menjalna vrednost delnice Hoteli Palace je presegla knjigovodsko vrednost; SOD je z menjavo pridobila delnice treh družb, katerih menjalna vrednost je bila enaka borzni vrednosti na dan prodaje, medtem ko je bila menjalna vrednost delnice Hoteli Palace nižja od borzne cene na dan menjave;
- skupni rezultat prodaje delnic družbe Hoteli Morje in menjave delnic družbe Hoteli Palace je bil:
 - prodaja kapitalske naložbe v delnice družbe Hoteli Morje za gotovino in
 - menjava delnic družbe Hoteli Palace za druge delnice družb, ki kotirajo na borzi;

¹³ Sklep o določitvi slovenskih računovodskih standardov (Uradni list RS, št. 69/93 in 72/93).

- SOD v letu 2001 ni imela internega predpisa za vodenje postopka prodaje, ki bi določal in urejal vodenje postopka prodaje; v skladu z določili statuta so se v postopkih prodaje upoštevali različni kriteriji glede na višino knjigovodske vrednosti naložbe; ker nobena od obeh naložb ni presegala petkratnika revaloriziranega ustanovitvenega kapitala SOD, so bili v skladu s statutom upoštevani kriteriji, določeni v strategiji upravljanja z naložbami SOD, oziroma v letnem finančnem načrtu SOD za leto 2001.

II. PRIPOROČILA

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pri prodaji naložbe računsko sodišče daje naslednja priporočila:

- SOD naj dopolni Pravilnik o prodajah kapitalskih naložb in hkrati opredeli obveznost uporabe pravilnika oziroma posledice kršitev dolžnega ravnanja. Dopolnitve naj se nanašajo predvsem na način obveščanja ponudnikov, kadar je prodaja neposredna, določitev metod prodaje kapitalskih naložb, v katerih ima SOD manjšinske deleže v predlogih za prodajo, zabeležke o pogajanjih z zainteresiranimi ponudniki in postopke pri zaključku prodaje (spremljanje realizacije pogodbenih določil in obračun prodaje).
- Za zagotavljanje sistematičnega spremljanja realizacije vseh pogodbenih določil iz prodajnih pogodb naj SOD sprejme tudi ustrezni interni predpis in tako poskrbi za skrbništvo nad pogodbami.

Besedilo je zaradi podatkov v pogodbah, ki so določene kot poslovna skrivnost med prodajalcem in kupci delnic družbe Hoteli Morje Portorož, zaupne narave, zato ga v tem poročilu, ki je dostopno javnosti, ne objavljamo.

III. MNENJE

Revidirali smo pravilnost in smotrnost poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Hoteli Morje in z njo vsebinsko povezano menjavo delnic družbe Hoteli Palace za delnice drugih družb v letu 2001. Poslovodstvo SOD je odgovorno za pravilnost in smotrnost omenjene prodaje oziroma menjave, naša naloga pa je, da podamo mnenje o tem.

Revidiranje smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojo podatkov v poročilu o prodaji, ki ga je za potrebe revizije pripravila SOD. Menimo, da je opravljena revizija primerna podlaga za izrek mnenja o pravilnosti in smotrnosti prodaje oziroma menjave delnic navedenih družb.

1. Mnenje o pravilnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic Hoteli Morje v letu 2001

Slovenska odškodninska družba je pri prodaji delnic družbe Hoteli Morje ter pri knjigovodskem obravnavanju naložbe ravnala v skladu z veljavnimi predpisi (*pozitivno mnenje*).

Ne da bi izrazili pridržek k mnenju opozarjamo, da je SOD pri prodaji delnic družbe Hoteli Morje ravnala v neskladju z dobro prakso, ker med prodajo ni zagotovila ustrezne dokumentiranosti vseh faz postopka prodaje in s tem sledljivosti dogodkov (točke 3.3.2, 3.3.3 in 3.4 poročila).

2. Mnenje o smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic Hoteli Morje in menjavi delnic Hoteli Palace v letu 2001

Pri prodaji delnic družbe Hoteli Morje in z njo povezano menjavo delnic Hoteli Palace je SOD uresničila določene cilje, določene v svoji naložbeni politiki. Delnice družbe Hoteli Morje z nižjim donosom je prodala za gotovino in s tem zagotovila likvidna sredstva za poravnavanje svojih zakonskih obveznosti.

Delnice družbe Hoteli Palace je menjala za delnice drugih družb, s čimer je izboljšala kakovost portfelja v skladu s politiko varnosti in večje donosnosti naložb. Po našem mnenju je SOD prodajo delnic družbe Hoteli Morje in menjavo delnic družbe Hoteli Palace izvedla *uspešno*.

Obseg stroškov, glede na kupnino, je bil nepomemben, zato ocenjujemo, da sta bili prodaja delnic Hoteli Morje in menjava delnic Hoteli Palace izvedeni *gospodarno*.

IV. ODZIVNO POROČILO

Odzivno poročilo ni potrebno, ker v reviziji niso bile ugotovljene pomembne nepravilnosti, za ugotovljene manjše nepravilnosti in pomanjkljivosti pa je Slovenska odškodninska družba d. d. že med revizijo sprejela ustrezne ukrepe (tretji odstavek 29. člena ZRacS-1).

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
prvi namestnik predsednika računskega sodišča